

Vámmentes árukra is életbeléptették a vámforgalmi adót.

A pénzügyminiszter 32.000/1926. P. M. számú rendelete 1926 április 26-i hatállyal életbeléptette az 1925. évi XXIII. t.-c. felhatalmazása alapján a behozatal alkalmával a vámkezeléssel egyidejűleg szedendő forgalmi adót a vámmentes áruk közül is a tüzelőanyagokra. Egyidejűleg megállapította a rendelet azt, hogy a vámforgalmi adó a kezelés könnyítése végett milyen adóalapok után fizetendő.

Kimondja ugyanis a rendelet azt, hogy a tűzifa és fűrészporbrikett métermázsája 25.000 korona árban, a kőszén és a barnaszén métermázsája 50.000 korona árban, a kokszt, faszén és faszénbrikett pedig 75.000 korona métermázsánkénti árban állapítandók meg és ezen árak után jár a 2%-os forgalmi adó.

Az adózó vallása. A pénzügyminiszter 32.100/1926. számú rendeletével újból szabályozta a forgalmi adók kezelését. Ez a rendelethez tartozik az adózók által kitöltendő bejelentőlap mintáját is, amelynek második kérdése az, hogy milyen az adózó életkora és vallása. (Lásd Budapesti Közlöny március 21.-i számának 7. oldalát.)

Vajjon mi köze van az adózó vallásának a forgalmi adó kezeléséhez? Mert az adózók életkora iránt történő érdeklődést még értjük. Ugy látszik, a pénzügyminisztérium ellenőriztetni kívánja azt, hogy vajjon az adózók nem mernek-e esetleg idő előtt meghalni. De vajjon milyen statisztika készül a vallás alapján?

Az adózó vallása iránt a pénzügyminiszter már egy korábbi rendeletében is érdeklődött. Akkor azonban pótrendeletet bocsátott ki, amelyben felhívja az adózókat, hogy erre a kérdésre a bejelentőlap kitöltése alkalmával ne válaszoljanak.

A 29.500/1925. P. M. számú rendelet helyszíni adatfelvételi lapja már nem is tartalmazta a vallásra vonatkozó kérdést. Ugy látszik azonban, az ellenőrzés ennek az adatnak a hiányában még sem ejthető pontosan meg, mert az új rendelet megint csak szükségesnek tartotta ezt a kérdést is felvetni.

Az adóhatóságok először a vallomás iránt érdeklődtek. Ezt követte a bevallás. Most jön a vallás. Vajjon mi következik ezután?

Joggyakorlat.

Kereseti adókvetések.

Az egyénisadó-törvények létezésüket azon pénzügyi politikai alapelvnek köszönik, amely szerint az adók csak akkor fellének meg az államgazdasági érdekeknek, ha az adóalanyoknak valóságos kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz lehetőleg alkalmazkodnak.

Az adóalany jövedelmi és vagyoni adatait vallomásában fekteti le és az adótörvények előírása tekintetében ezen vallomását teljes bizonyító anyaggal kell felszerelnie. A pénzügyi politikai alapelvnek megfelelően a vallomások benyújtását azok szakszerű feldolgozása és kritikája kellene hogy kövesse. Ez-

zel szemben a mi adóketéseink éppen ellenkezőleg, azt mutatják, hogy a vallomások a kivetési eljárásnak csak formai kiinduló pontjául szolgálnak, érdemileg azonban félretétetnek és a kivető hatóságok egészen más, vallomáson kívüli utakon igyekeznek az adóalapot megállapítani. Ezen igyekezetük során azután olyan alaptézisek alakulnak ki szinte teljes általánossággal, amelyek sem az egyenesadók pénzügyi politikai rendeltetésének, sem a mai közgazdasági helyzetnek, sem az adóalanyok teljesítő képességének meg nem felelnek.

Néhány ilyen, a jelenlegi keresetiadó-kivetések során kialakult helytelen alaptételre kívánunk jelen sorokkal rámutatni.

1. A kivető hatóságok szinte szabály gyanánt az előző év kivetési eredményét veszik az idei kivetésnél irányadónak azon, bár törvényen kívüli, de nagyon világos indokolással, mely szerint lehetetlen a folyó adóévben kevesebbet keresni, mint az előzőben. Sajnos azonban, a gazdasági élet ezen tantételt sokszorosan megcáfolja. Értékcsökkenések, delcredere-veszteségek, piachiány, hitelnyerési nehézségek, a bizalom megrendülése, magas kamattételek károsítják a kereskedőt, iparost és egyéb foglalkozásukat egyaránt.

Az eredmény: a kereseti lehetőségek és eredmények messze mögötte maradnak a tavalyiaknak.

2. Ezen eredménnyel szemben különösen a kereskedők megadóztatása terén az adóhatóságok a forgalmi számoknak gyakran előforduló emelkedésére mutatnak rá. A következtetés már azután igen egyszerű: nagyobb a forgalom, tehát nagyobbak kell lennie a keresetnek is. Ez azonban igen fonák és könnyen cáfolható okfejtés.

Az 1925. esztendőben ugyanis egyrészt a rossz üzletmenet, másrészt a keményebb verseny folytán a brutto nyereség a forgalomhoz viszonyítottan igen nagy mértékben csökkent. Ehhez járultak még az 1925. év során járványszerűleg fellépő kényszeregyezségek és csődök, amelyek a kereskedő és iparos künnlevőségeinek tetemes részét behajthatatlanokká, tehát értéktelenné tették. A százalékosan amúgy is csekély nyereséget azután ezek a veszteségek teljesen eltüntették, sőt az eseteknek igen nagy számában ezek a hitelezési veszteségek az elért nyereséget messze felülhaladják.

3. Egészen különös, de ugyancsak általánosnak mondható felfogás a kivető hatóságok vidékén az, mely szerint foglalkozás és hivatás nem járhat sohasem negatív, hanem csak pozitív eredménnyel. Ha valamely kereskedő mérlegében, avagy vallomásában veszteséget mutat ki, már ab ovo egy noncredóval kell szembeállnia. Ezen tétel, sajnos, ugyanolyan végzetesen téves, mint a fentebb ismerteit másik két tétel.

Az előbbieken már rámutattunk azon sok ágazatu károsító körülményekre, amelyek lehetlenné tették, hogy az 1925. év eredményei elérjék az 1924. év eredményét. Ugyanezen károsító körülmények okozták azt, hogy a gazdasági alanyoknak hosszú sorozata az 1925. évet veszteséggel zárta le.

Az adóhatóságoknak számolniok kell azon ténnyel, hogy a nyereségtől duzzadó konjunkturális évek után egy oly adó-

ciklus következnek, amelyben, sajnos, a veszteséges eredmény már nem fehér holló többé, hanem igen gyakori vendég. A kötelező nyereség fikciója el kell hogy tűnjék és átengedje helyét a mélyebb belátásnak és a depresszív gazdasági körülmények tudomásul vételének még az adóhatóságok nagyszerű elszigeteltségében is.

Befejezésül csupán még azt kívánjuk megjegyezni, hogy addig, míg a konjunkturális idők tartottak, az adóalany nem törődött különösképen vallomásának félretételével és az önkényes adóztatással; ma azonban, a gazdasági krízis kellős közepén, az adóalany minden fillérért harcol és el van határozva arra, hogy törvényileg biztosított jogait védelmezni fogja.

Ha tehát az adóhatóságok kitartanának a kivetéseknél uralkodó helytelen alaptézisek mellett, akkor egy súlyos és hosszantartó harcra van kilátás a kincstár és az adófizető polgárok között. Ez a harc az államgazdaság érdekei szempontjából is felette káros. Annak következtében ugyanis az adóztató apparátus költségei sokszorososan emelkednek, ezenkívül eltolódik az adók behajthatóságának időpontja, ami pedig az egyik állami főbevételi forrásnak normális funkcionálását teszi nehezzé.

Az államgazdasági érdekek tehát ugyancsak az adótörvények szabályainak precíz betartását és az adóoktroj félretételét indikálják.

Dr. Glücksthal Andor.

Forgalmi-adó jegyzetek. Békebeli jogalkotás és jogszolgáltatás szemüvegén keresztül nézve nehéz a megfelelő szót annak karakterizálására megtalálni, amit ma a forgalmi adó körül kifejlődött joggyakorlatnak nevezett bizonytalanság jelent. Az esetek többsége nem kerül bírói fórum elé, amely céltudatosan von határt az állam fiskális érdeke s az adózó polgárok anyagi érdeke és becsülete között. Olyan szempontok sikkadnak el ebben a küzdelemben, melyeknek megóvása egy messzebb látó állami politika számára előbbvaló kellene, hogy legyen, mint a forgalmi adó útján történő kétségtelenül jelentékeny pénzforrások megnyitása.

Hogy csak egyik mindennapos esetről szóljunk: itt van az adócsalások megállapításának egyik leggyakoribb módja: hónapokon, sőt éveken keresztül vizsgálja a kerületi forgalmi adóhivatal a körzetébe tartozó, munkájukból, keresetükből élő alanyokat. 9–10 forgalmiadó ellenőr vizsgálta az adózó forgalmiadó-könyvét, valamint egyéb könyveit (bár erre vonatkozó joguk legalább is kétes). A tizedik végül megállapítja, hogy az illető például nem ügynök, hanem bizományos, vagy ügyleteinek egy jelentékeny csoportja nem a mezőgazdaság körébe vágó termelői tevékenység s megy az ügy — immár adócsalás — az Adóügyi Utmutatóhoz, vagy a vidéki pénzügyigazgatósághoz.

Holott egész nyilvánvaló, hogy ilyen esetben még csak nyoma sincs adócsalásnak. A bélyegben lerovó feleknél az ellenőrök a gyakorlatban állandóan vizsgálják azokat az okiratokat, melyek alapján az üzletkötés és lebonyolítás történik. A készpénzben fizetőkkel szemben pedig legutoljára az 1926. évi 32.100. számú p. ü. min. rend. 13. §. 4. bekezd. 5. p.-ja írja elő, hogy a bevallási íveket abból a szempontból is felül kell vizsgálni, hogy nem „aggályosak-e” a bevallások. Vagyis, másik oldaláról